

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Львівська політехніка»

КОЗИЮРЕНКО РОСТИСЛАВ СТЕПАНОВИЧ

УДК 342.95.03:347.99](477) (043.3)

**ДІЯЛЬНІСТЬ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ
ЩОДО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ**

Спеціальність: 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2018

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Інституті права імені князя Володимира Великого Між-регіональної Академії управління персоналом

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор
Бортник Надія Петрівна,
Національний університет «Львівська
політехніка», Навчально-науковий Інститут
права та психології завідувач кафедри
адміністративного та інформаційного права

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
Ігонін Руслан Владиславович,
керівник Департаменту з питань запобігання
політичній корупції Національного агентства
з питань запобігання корупції

кандидат юридичних наук
Тильчик В'ячеслав В'ячеславович
доцент кафедри адміністративного права
і процесу та митної безпеки
Університету державної фіскальної
служби України (м. Ірпінь)

Захист відбудеться «26» червня 2018 р. о 10–00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.052.19 у Національному університеті «Львівська політехніка» (79008, м. Львів, вул. Князя Романа, 1–3, аудиторія 301 XIX навчального корпусу)

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» (79013, м. Львів, вул. Професорська, 1)

Автореферат розісланий «25» травня 2018 року

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. П. Бортник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах розбудови в Україні правової держави судова система потребує комплексного підходу до її вивчення, адже розширення судової юрисдикції, розвиток сильної та розгалуженої системи органів судової влади є, насамперед, невід'ємною умовою формування та існування правової держави. Однак широкомасштабність процесу становлення та належного функціонування судової системи в сучасних умовах реалізовано ще не повною мірою. Вже декілька років поспіль Україна переживає важливий етап становлення та розвитку національного державотворення й правотворення, ознаменований судовою реформою, метою якої є посилення рівня захисту громадянських, соціально-економічних і політичних прав громадян, забезпечення доступу громадян до правосуддя, підвищення якості правосуддя, подолання судової тяганини, забезпечення розгляду судових справ у розумні строки. Саме тому певна кількість теоретичних та практичних аспектів такої категорії, як діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, потребують якнайглибшого аналітичного осмислення та науково-системного узагальнення.

Вказана проблема актуалізується ще й тим, що процес розвитку судової системи України в сучасних умовах трансформації суспільства та побудови правової держави переживає складний період перебудови. Сьогодні процедура вирішення справ про адміністративні правопорушення повинна бути максимально наближена до європейських і міжнародних правових стандартів, а це вимагає розпочати новий етап у розвитку вітчизняного законодавства, яке регламентує порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, зокрема судами загальної юрисдикції.

Натомість слід зауважити, що діяльність суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції є особливим напрямом наукових досліджень: значний науковий доробок у цій сфері складають роботи Л. Анохіної, О. Бандурки, Ю. Битяка, І. Бородіна, Н. Бортник, С. Гусарова, Р. Ігоніна, В. Колпакова, А. Комзюка, Д. Каляянова, Т. Коломоець, О. Кузьменко, І. Личенко, Д. Лук'янець, В. Любліна, О. Остапенка, Д. Приймаченка, В. Тильчика, М. Тищенко, А. Суббота, В. Шамрая, В. Шкарупи, Х. Ярмакі та ін.

Питання функціонування судової системи загалом та окремих її складових традиційно привертали і продовжують привертати увагу і вітчизняних, і зарубіжних учених. У сучасній юридичній науці достатньо робіт, які присвячені тематиці судової системи, судочинства, судоустрою та більш глобальному питанню – судовій владі, з-поміж них слід назвати праці В. Авер'янова, П. Євграфова, Ю. Зайцева, Б. Зімненко, В. Комарова, В. Кононенка, В. Онопенка, В. Ортинського, В. Паліюка, П. Рабіновича, Б. Романюка, О. Скакун, В. Тихого, Д. Третьякова, С. Фурси, С. Шевчука, В. Шепітька та ін.

Названими вище та іншими вченими зроблено значний внесок у розвиток суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції, зокрема діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду окремих категорій справ про адміністративні правопорушення, наукова позиція кожного з них вирізняється індивідуальністю підходу до висвітлення різноманітних питань, що стосуються цієї теми, зокрема: елементів правового статусу таких суб'єктів, критеріїв їх класифікації, розкриття повноважень більшості з них. Однак вищевказані нами обставини, пов'язані зі змінами сучасних пріоритетів адміністративної відповідальності, зумовлюють необхідність перегляду та уточнення окремих питань, що стосуються діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення як суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції, здатних акумулюватися в ефективно діючий механізм реалізації функцій і завдань, покладених на цих суб'єктів, що також зумовлено адаптацією національного законодавства до вимог європейських стандартів.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно із Законами України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (ст. 3), «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», «Про забезпечення права на справедливий суд», «Про судоустрій та статус суддів»; Указами Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»», «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки» та ін.

Тема дисертаційної роботи відповідає науковому напрямку Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»: «Правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», затвердженому Вченою радою Національного університету «Львівська політехніка» 24.06.2014 р. протокол № 5. Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»: «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (державний реєстраційний номер 0116U004099).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних досягнень юридичної науки, законодавства України, судової та адміністративної практики розглянути діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та на цій основі сформулювати висновки та рекомендації, спрямовані на вдосконалення відповідного законодавства України та практики його застосування.

Для досягнення цієї мети сформульовано такі *завдання*:

– здійснити аналіз наукознавчих основ дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– визначити методологічні підходи до дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– проаналізувати адміністративно-правові засади формування поняття про правовий статус суду загальної юрисдикції як суб'єкта, уповноваженого розглядати справи про адміністративні правопорушення;

– розкрити правову регламентацію заходів адміністративної відповідальності, що застосовуються судами при розгляді справ про адміністративне правопорушення;

– проаналізувати поняття юрисдикція судів загальної компетенції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– розкрити зміст та значення стадій провадження у справі про адміністративне правопорушення;

– окреслити напрями удосконалення діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Предмет дослідження становить діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження виступає сукупність філософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, які забезпечують об'єктивний аналіз досліджуваного предмета.

За допомогою діалектичного методу пізнання здійснювалось дослідження та обґрунтування основних понять, які використовуються в роботі та вивчення правових явищ у контексті їх виникнення, функціонування, розвитку та взаємозв'язку (пп. 1.1, 1.2, 1.3). Методологічною базою дослідження є також низка загальнонаукових та спеціально-наукових методів, з-поміж яких: порівняльний метод – використовувався при дослідженні заходів адміністративної відповідальності, що застосовуються судами при розгляді справ про адміністративне правопорушення (п. 2.1); історичний метод – для дослідження формування правових поглядів на поняття юрисдикції судів загальної компетенції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення (пп. 1.1, 2.2); системний метод дав змогу визначити завдання та принципи діяльності судів загальної юрисдикції щодо захисту прав і свобод людини та громадянина при розгляді справ про адміністративні правопорушення (пп. 1.1, 1.3, 2.2, 2.3, Розділ 3); спеціально-юридичний метод використовувався для визначення юридичної природи досліджуваних явищ та формулювання відповідних юридичних понять (пп. 1.3, Розділ 2); метод інтерпретації (тлумачення) використовувався для з'ясування змісту правових норм, що регулюють діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення (Розділи 2, 3).

Нормативну основу роботи склали Конституція України, Закони України та інші нормативно-правові акти, які регулюють питання діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також адміністративне законодавство деяких зарубіжних держав.

Емпіричну базу дослідження становить аналіз практики судів щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також статистичні дані щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що пропонується дисертація є комплексним науковим дослідженням діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. У результаті дослідження сформульовано низку наукових положень, висновків та рекомендацій, зокрема:

вперше:

– на основі системного аналізу законодавства України з урахуванням новітньої судової практики стосовно діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення запропоновано поняття ефективності адміністративних стягнень, що включає в себе два елементи: 1) фактично досягнутий (реальний) результат застосування адміністративних стягнень і 2) мету, для досягнення якої були прийняті відповідні правові санкції;

– обґрунтовано доцільність використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності судів загальної юрисдикції з метою якісного розгляду справ про адміністративні правопорушення, з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних держав;

– встановлено, що процесуальне провадження у справах про адміністративне правопорушення, виступаючи компонентом адміністративного процесу, становить складне системне явище, комплекс пов'язаних і взаємообумовлених процесуальних правових процедур, що характеризуються однорідністю процесуальних відносин, яким властива певна предметна спрямованість, що охоплює одну або декілька процесуальних стадій, спрямованих на правовий результат;

удосконалено:

– підходи щодо визначення поняття «правовий статус суб'єкта адміністративно-деліктної юрисдикції» як сукупності урегульованих нормами адміністративно-деліктного законодавства правових можливостей суб'єктів владних повноважень мати права, обов'язки та нести відповідальність, зумовлені виконанням завдань і функцій щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності та застосування адміністративних стягнень за вчинення останніми адміністративних правопорушень (деліктів);

– питання щодо виокремлення елементів правового статусу суду як суб'єкта адміністративно-деліктної юрисдикції;

– підходи до характеристики правової регламентації адміністративної відповідальності;

набуло подальшого розвитку:

– позиція щодо визначення юридичної природи суду, який розглядаючи справи про адміністративні правопорушення, є адміністративно-юрисдикційним органом (органом адміністративно-деліктної юрисдикції) і одночасно органом адміністративно-деліктної юстиції (правосуддя);

– питання нормативного закріплення критерії віднесення окремих категорій адміністративних деліктів до відання саме судових органів;

– визначення та детальний аналіз компетенції суду як суб'єкта адміністративно-деліктної юрисдикції;

– напрями удосконалення діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– аргументація необхідності прийняття нового кодексу про адміністративну відповідальність.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальших наукових досліджень проблеми діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– *правотворчій діяльності* – для удосконалення законодавства, що регулює діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення;

– *правозастосовній діяльності* – для тлумачення та застосування відповідних положень законодавства при розгляді справ про адміністративні правопорушення судами загальної юрисдикції;

– *навчальному процесі* – при викладанні студентам вищих навчальних закладів дисципліни «Адміністративне право», «Адміністративний процес», а також підготовці підручників, навчальних посібників та навчально-методичних матеріалів з цих навчальних дисциплін (*Акт впровадження Інституту права ім. Володимира Великого МАУП від 12.10.2017 р.*)

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції сформульовані й обгрунтовані здобувачем самостійно.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження, його основні положення та висновки оприлюднено на I Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 25 квітня 2012 р.); науково-практичній конференції «Правові, соціально-психологічні та інформаційні процеси державотворення в контексті євроінтеграції» (м. Львів, 8–9 лютого 2016 р.); засіданні науково-практичного круглого столу «Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку» (м. Львів, 29 лютого 2016 р.); науково-практичній конференції «ІТ право: проблеми і

перспективи розвитку в Україні» (м. Львів, 18 листопада 2016 р.); VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 30 травня 2017 р.).

Публікації. Основні положення роботи знайшли відображення у 10 публікаціях, з яких 5 наукових статей, опублікованих у виданнях, що визнані в Україні як фахові з юридичних наук, у тому числі одна – у виданні, яке внесено до наукометричної бази Index Copernicus International, а також у 5 тезах доповідей на науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, поділених на шість підрозділів та висновків. Загальний обсяг дисертації 184 сторінки, з них основна частина – 160 сторінок, список використаних джерел – 199 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дисертації, її актуальність, ступінь дослідження проблеми; визначено зв'язок з науковими програмами, планами і темами, а також мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну; висвітлено теоретичну і емпіричну бази роботи, практичне значення одержаних результатів; подано відомості про їхню апробацію та впровадження.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Наукознавчі основи дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення»* зазначається, що в умовах розбудови в Україні правової держави діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення потребує комплексного підходу щодо її вивчення, адже розширення судової юрисдикції, розвиток сильної та розгалуженої системи органів судової влади є насамперед невід'ємною умовою формування та існування правової держави.

Вказується, що загалом питання, присвячені вивченню розгляду справ про адміністративні правопорушення, доволі активно розглядались науковою спільнотою. Окремі аспекти цієї проблематики досить ґрунтовно досліджені у науці адміністративного права. Водночас, в умовах сьогодення, коли наша держава поетапно проходить шлях інтеграції з європейською спільнотою, що, з-поміж іншого, передбачає наближення законодавства держави до кращих європейських стандартів, у цьому спектрі слід окремо виділити дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення і на цій основі зробити висновки щодо удосконалення адміністративно-деліктного законодавства.

Наголошується, що особливої уваги заслуговує питання наукової детермінації окремих утворень адміністративного процесу, адже від того, наскільки динамічно буде розв'язуватися проблема ланок системи адміністративного процесу, залежатиме вся кодифікаційна діяльність в царині адміністративно-процесуального права, а також ефективне функціонування усієї системи державної влади на благо людини, суспільства та держави загалом.

У підрозділі 1.2 *«Методологічні підходи до дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення»* стверджується, що методи вивчення діяльності судів загальної компетенції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення – це сукупність спеціальних прийомів дослідження окремих аспектів судового провадження у цій площині.

Наголошується, що множинність та різноманітність органів – не єдина особливість системи суб'єктів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення. Ще однією її особливістю є неоднорідність суб'єктів адміністративної юрисдикції. Так, одні суб'єкти – створені спеціально для здійснення функцій розгляду та вирішення адміністративно-деліктних справ, для інших – виконання цих функцій не є єдиним завданням, а одним з багатьох. Утім, усі суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, об'єднані у реалізації спільних завдань, що сформульовані законодавцем у статті 245 КУпАП, і до таких віднесені – своєчасність, всебічність, повнота та об'єктивність з'ясування обставин кожної справи, вирішення її у точній відповідності з законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а тим самим – запобігання правопорушенням, зміцнення законності.

Підкреслюється, що дослідження проблеми діяльності судів щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення можливо здійснити лише на основі комплексного та системного підходів, наукові та пізнавальні можливості яких за останні роки знаходять все більшого застосування. Комплексність та системність запобіжного впливу на адміністративну деліктність є складним, внутрішньо взаємопов'язаним і цілісним процесом, що охоплює всі форми позитивного впливу на правопорушення, які існують.

У підрозділі 1.3 *«Адміністративно-правові засади формування поняття про правовий статус суду загальної юрисдикції як суб'єкта, уповноваженого розглядати справи про адміністративні правопорушення»* зазначено, що реалізація дієздатності судів загальної юрисдикції здійснюється через нормативно визначені повноваження, тобто їх сукупність прав і обов'язків, закріплених у Конституції та законах України.

Функції судів загальної юрисдикції – це основні напрями та види діяльності цих судів з метою розгляду й вирішення справ у сфері цивільного, кримінального, адміністративного та господарського судочинства, що здійснюється виключно судами на підставах, у межах та порядку, які передбачені Конституцією України та законами

Констатується, що складовими правового статусу суб'єкта адміністративної юрисдикції є цільовою, організаційно–структурний і компетенційний блоки.

Відповідальність як складова статусу суб'єкта адміністративної юрисдикції покликана відігравати виключно важливу роль, забезпечуючи адекватну державну реакцію на несумлінне виконання своїх обов'язків особами, які здійснюють адміністративно-юрисдикційну діяльність. Натомість, сьогодні, інститут відповідальності суб'єктів адміністративної юрисдикції практично відсутній, оскільки така відповідальність встановлюється лише в найзагальніших рисах, маючи при цьому яскраво виражені галузеві особливості. Щодо суддів – це відповідальність, визначена зокрема ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Розділ 2 «Нормативно-правове регулювання діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Заходи адміністративної відповідальності, що застосовуються судами при розгляді справ про адміністративне правопорушення» зазначається, що діяльність суду загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, передусім, полягає у всебічному, своєчасному, якісному і неупередженому розгляді справи та притягненні винної особи до адміністративної відповідальності за вчинене нею правопорушення (проступок). У цьому контексті суттєвого значення набуває з'ясування змісту самого поняття «адміністративна відповідальність» та тих її заходів, які застосовуються судами до правопорушників.

Підтримано позицію вчених стосовно необхідності чіткого законодавчого визначення адміністративної відповідальності, яке б відображало суть цього правового явища та містило необхідні та достатні класифікаційні ознаки цього виду юридичної відповідальності. Вказано, що адміністративну відповідальність слід пов'язувати із застосуванням заходів державного примусу і розглядати як специфічну реакцію держави на адміністративний проступок, яка полягає у застосуванні до винної особи заходів впливу, передбачених санкціями відповідних адміністративно-деліктних норм.

На підставі аналізу змісту статті 221 КУпАП зроблено висновок, що до підвідомчості районних (міських) судів законом віднесено справи про адміністративні правопорушення, у яких необхідне оперативне застосування заходів адміністративної відповідальності, а також справи, які характеризуються підвищеним ступенем небезпеки та перебувають на межі з кримінально-караними діями. Водночас, до виключної судової підвідомчості віднесене застосування певних видів адміністративних стягнень, а також розгляд справ про адміністративні правопорушення, вчинені неповнолітніми особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років. При цьому адміністративно-деліктні повноваження судів дещо виходять за межі статті

221 КУпАП, адже саме судам підвідомчі справи про порушення митних правил та ін., які також є справами про адміністративні правопорушення.

Підкреслено те, що термінологічне визначення поняття «стягнення» не повною мірою відповідає змісту, яке в нього вкладено. Адже, наприклад, попередження, як вид стягнення, не можна стягнути, на що неодноразово зауважувалось в науковій літературі. Вважаємо, що у цьому випадку доцільніше до усього масиву адміністративних стягнень застосовувати термін «покарання».

У підрозділі 2.2 «Зміст юрисдикції судів загальної компетенції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» зазначається, що юрисдикція – одне з основних понять формування судових систем та організації судової діяльності, яке розуміється як спеціалізація. Спеціалізація судової системи щодо судової юрисдикції це організаційний прийом, який, з одного боку, є предметом управлінського розсуду, використовується, виходячи з управлінських інтересів, але, з іншого, – диктується необхідністю інституціонального оформлення процесуальної форми, що розвивається залежно від зміни суспільних відносин, тобто є процесом, що витікає з потреб суспільного розвитку. Відповідно, механізми створення, виділення юрисдикцій можуть застосовуватися по-різному, залежно від національних можливостей та безлічі інших чинників.

Акцентується на тому, що нині немає єдності серед науковців стосовно місця суду як органу правосуддя в системі органів адміністративно-деліктної юрисдикції і умовно виділяється кілька концепцій реформування системи органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також місця та ролі суду у системі цих органів: 1) наголошується на «антиконституційності» судової підвідомчості в адміністративній деліктній процедурі та вважають її «спадком з радянського минулого»; 2) вважається, що не слід позбавляти суди повноважень щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, а достатньо було б лише обмежити коло адміністративних справ, що підвідомчі судам, справами, у яких стягнення не мають зворотного характеру й обмежують особисті права осіб або ж об'єктом яких є суспільні відносини, регулювання яких хоч і здійснюється державою, але відсутні державні органи, наділені контрольними та юрисдикційними повноваженнями у сфері цих суспільних відносин; 3) за своєю природою суд, розглядаючи справи про адміністративні правопорушення, є адміністративно-юрисдикційним органом (органом адміністративно-деліктної юрисдикції) і одночасно органом адміністративно-деліктної юстиції (правосуддя). Отже, особливе місце суду в системі органів адміністративно-деліктної юрисдикції обумовлена тим, що суд дійсне саме правосуддя і на відміну від більшості органів адміністративно-деліктної юрисдикції не входить до системи органів державного управління. Окрім того, особливість статусу суду як адміністративно юрисдикційного органу і, водночас, як органу правосуддя визначають його ви-

ключні повноваження щодо застосування окремих видів адміністративних стягнень.

У підрозділі 2.3 «Зміст та значення стадій провадження у справі про адміністративне правопорушення» зазначається, що процесуальне провадження у справах про адміністративне правопорушення, виступаючи компонентом адміністративного процесу, становить складне системне явище, комплекс пов'язаних і взаємообумовлених процесуальних правових процедур, що характеризуються однорідністю процесуальних відносин, яким властива певна предметна спрямованість, що охоплює одну або декілька процесуальних стадій, спрямованих на правовий результат.

Структурно процесуальне провадження включає: процесуальні правовідносини; правові процедури, які регулюють конкретні правовідносини; процесуальні акти, документи; стадії процесу; особливий суб'єктний склад, сукупність правових процедур, які застосовуються на кожній з цих стадій.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення складається із чотирьох стадій, з-поміж яких виокремлюють: порушення справи про адміністративне правопорушення, розгляд справи про адміністративне правопорушення і виконання постанови по справі. Ще одна стадія, перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення, є факультативною.

Натомість, наголошується, що сьогодні актуальним залишається питання щодо виконання постанов про накладення штрафу, оскільки згідно з статистичними даними такі постанови виконуються лише на 55%. Натомість заходів забезпечення провадження на виконання постанови про накладення штрафу певним чином бракує. Спроба законодавця усунути цю прогалину відіграла позитивну роль, але це стосується лише порушень у сфері безпеки дорожнього руху.

У Розділі 3 «Напрями удосконалення діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення», наголошується, що ці напрями безпосередньо пов'язані з удосконаленням законодавства, що регламентує адміністративну відповідальність. Вищесказане призводить до необхідності теоретичного осмислення формування нової правової парадигми, пошуку методологічних підстав, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, що відбуваються. З огляду на, що адміністративне право охоплює неосяжний перелік суспільних відносин, в теорії адміністративного права є проблеми, щодо яких суперечки ведуться не одне десятиліття. До їх числа відноситься проблема широкого та вузького визначень категорії «адміністративний процес», змісту понять «адміністративні процедури та провадження».

Констатується, що законодавець повинен активізувати роботу із формування нового законодавства про адміністративні правопорушення (незалежно від того, чи це будуть кардинальні зміни до чинного КУпАП, чи новий кодифікований акт про адміністративні правопорушення або декіль-

ка таких законодавчих актів), при цьому законопроектні роботи повинні спиратися на науково-теоретичну базу та суспільне визнання, яке можна здобути завдяки широкому обговоренню.

Підкреслюється, що у контексті діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення особливу увагу необхідно сконцентрувати на тому, що адміністративні стягнення роблять значний вплив на стан правопорядку в країні, сприяють попередженню злочинів. Водночас, для більш успішної боротьби з правопорушеннями необхідно знати, наскільки результативні ці стягнення, який вплив вони надають на свідомість і поведінку людей, бо без достовірних даних про ефективність адміністративних стягнення неможливо оптимізувати практику їх застосування, удосконалювати законодавство про адміністративну відповідальність.

Визначення ефективності адміністративних стягнень передбачає розгляд 1) поняття, 2) умов і 3) чинників ефективності названих засобів охорони правопорядку. Поняття ефективності адміністративних стягнень включає в себе два елементи: 1) фактично досягнутий (реальний) результат застосування адміністративних стягнень і 2) мета, для досягнення якої були прийняті відповідні правові санкції. Отже, ефективність адміністративних стягнень у сфері охорони правопорядку виражається співвідношенням двох величин – результату застосування адміністративних стягнень і мети їх законодавчого встановлення.

Групування конкретних умов ефективності адміністративних стягнень можна провести за двома напрямками: по-перше, умови ефективності, пов'язані з чинним законодавством, і, по-друге, умови ефективності, пов'язані із застосуванням адміністративних санкцій. До першої групи належать дві умови: 1) наявність систематизованого і стабільного законодавства, що регулює адміністративну відповідальність; 2) інформованість суб'єктів права про існуючі правові заборони та санкції, встановлені за їх порушення. Друга група включає такі умови ефективності адміністративних стягнень: 1) оперативність провадження у справах про адміністративні правопорушення; 2) виховний вплив на порушника процедури розгляду справи та винесення постанови про накладення адміністративного стягнення; 3) реальність виконання санкцій; 4) стабільність адміністративної практики; 5) законність і справедливість застосованих санкцій; 6) поєднання адміністративного стягнення з іншими методами впливу; 7) інформованість суб'єктів права про застосування адміністративних санкцій; 8) авторитет правозастосовного органу (у нашому випадку – суду).

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено комплексне теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення наукового завдання, що полягає у виявленні і дослідженні нових ідей та тенденцій розвитку відносин стосовно діяльності

судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та напрямів удосконалення законодавства, що її регулює. У роботі враховані положення чинного національного законодавства, міжнародні правові стандарти, що так чи інакше стосуються теми дослідження, піддано всесторонньому аналізу теоретичний та практичний матеріал, що стосується сфери дослідження. Це сприяло обґрунтуванню та вирішенню кола завдань, які мають важливе наукове і прикладне значення. У результаті автором сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, що полягають у такому:

1. Встановлено, що проблематика дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення має і теоретичне, і прикладне значення. Загалом питання, присвячені вивченню розгляду справ про адміністративні правопорушення, доволі активно розглядалися науковою спільнотою. Окремі аспекти цієї проблематики досить ґрунтовно досліджені у науці адміністративного права. Водночас, в умовах сьогодення, коли наша держава поетапно проходить шлях інтеграції з європейською спільнотою, що, з-поміж іншого, передбачає наближення законодавства держави до кращих європейських стандартів, у цьому спектрі слід окремо виділити дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення і на цій основі зробити висновки щодо удосконалення адміністративно-деліктного законодавства.

2. З'ясовано, що у методологічному аспекті, як перспективний метод вивчення діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення виступає системний підхід. Система суб'єктів адміністративно-деліктного права розглядається як єдина цілісна сукупність суб'єктів різних категорій, в якій вони знаходяться в стані структурно-функціональних зв'язків між собою з метою забезпечення оптимальної діяльності у межах правових відносин, які за своєю природою є соціально-правовими цілями, що визначають особливості організації, законодавчого закріплення і реалізації системи юридичних засобів адміністративно-правового регулювання. Встановлення системи суб'єктів адміністративно-деліктного права забезпечується відповідною системною правовою регламентацією в законодавстві, яка входить складовою частиною в систему юридичних засобів адміністративно-правового регулювання.

3. Підкреслено, що адміністративні провадження нині є найпоширенішими, оскільки охоплюють майже всі сфери нашого життя, діяльність установ, підприємств, організацій та насамперед держави. Але все ж таки, незважаючи на таке поширення, адміністративні провадження, так само як і адміністративний процес, достатньо не розглянуті й донині. Значна кількість адміністративно-правового матеріалу та його досить складна систематизація створюють ще більшу складність у його вивченні.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення, як і інші види судочинства, має свої особливості. З одного боку, його проце-

дурні питання вимагають додаткової регламентації, а з іншого – повноваження посадових осіб органів виконавчої влади, які здійснюють функції державного нагляду (контролю), суду, регламентовані великою кількістю підзаконних нормативних актів.

4. Наголошено, що при прийнятті рішень у справах про адміністративні правопорушення суддя потребує певних знань та використання всіх діючих правових норм і принципів, в тому числі міжнародних, аналіз конкретних правових ситуацій і приведення детальних правових мотивів. Тоді його правові позиції будуть більш прозорими, в тому числі і при необхідності перегляду постанов і рішень. В результаті цього зростає передбачуваність наступних судових постанов і рішень.

5. Констатується, що діяльність суду загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, передусім, полягає у всебічному, своєчасному, якісному і неупередженому розгляді справи та притягненні винної особи до адміністративної відповідальності за вчинений нею правопорушення (проступок). У цьому контексті суттєвого значення набуває з'ясування змісту самого поняття «адміністративна відповідальність» та тих її заходів, які застосовуються судами до правопорушників.

Аналіз змісту статті 221 КУпАП дозволяє зробити висновок, що до підвідомчості районних (міських) судів законом віднесено справи про адміністративні правопорушення, у яких необхідне оперативне застосування заходів адміністративної відповідальності, а також справи, які характеризуються підвищеним ступенем небезпеки та перебувають на межі з кримінально-караними діями. Водночас, до виключної судової підвідомчості віднесене застосування певних видів адміністративних стягнень, а також розгляд справ про адміністративні правопорушення, вчинені неповнолітніми особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років. При цьому адміністративно-деліктні повноваження судів виходять за межі статті 221 КУпАП.

6. Підкреслено, що статус суду як суб'єкта адміністративної юрисдикції визначає його компетенція, що є нормативно закріпленою сукупністю повноважень з розгляду певних категорій справ про адміністративні правопорушення та прийняття рішень по них у встановлених порядку та формі.

Предметна компетенція включає в себе повноваження з розгляду встановленого кола справ про адміністративні правопорушення. В основному саме вона (поряд з функціональною компетенцією) визначає місце суб'єкта адміністративної юрисдикції серед інших суб'єктів. Предметна компетенція обумовлює необхідність включення того чи іншого суб'єкта у відповідну систему.

Територіальна компетенція пов'язана з наявністю повноважень з розгляду конкретних категорій справ про адміністративні правопорушення в певних територіальних межах, де функціонує суб'єкт адміністративної юрисдикції. Це компетенція також впливає на побудову системи суб'єктів адміністративної юрисдикції.

Процесуальна компетенція складає сукупність повноважень суб'єкта адміністративної юрисдикції щодо здійснення провадження у справі. Маються на увазі встановлений порядок підготовки до розгляду справи та його розгляду по суті; передбачені форми актів, які фіксують як процесуальні дії, так і результати рішень, прийнятих у ході адміністративно-юрисдикційної діяльності. Така компетенція фактично нерозривно пов'язана з регламентацією всього адміністративно-юрисдикційного провадження, оскільки правам і обов'язкам учасників провадження повинні кореспондувати повноваження суб'єкта адміністративної юрисдикції, що зв'яже всіх учасників цього провадження в єдине ціле.

Водночас, підтримано думку науковців, що особливість статусу суду як адміністративно-юрисдикційного органу і, водночас, як органу правосуддя визначають його виключні повноваження щодо застосування окремих видів адміністративних стягнень, таких як арешт, конфіскація майна, застосування заходів адміністративного впливу до неповнолітніх.

7. Аналіз норм адміністративного та адміністративно-процесуального права, що регламентують порядок і умови здійснення адміністративно-деліктного провадження свідчить про відсутність єдиного концептуального підходу в питаннях застосування та вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства. Ця ситуація породжує наукові дискусії в питаннях застосування права, конкуренцію правових норм, різну за своїм змістом практику застосування заходів адміністративної відповідальності. Забезпечення ефективності правового регулювання адміністративно-деліктного провадження, передбачає роботу над новим концептуальним підходом до правового регулювання, вдосконалення законотворчої діяльності, включаючи відомчий рівень і правозастосовну практику.

8. Наголошеного, що процесуальне провадження у справах про адміністративне правопорушення, виступаючи компонентом адміністративного процесу, становить складне системне явище, комплекс пов'язаних і взаємообумовлених процесуальних правових процедур, що характеризуються однорідністю процесуальних відносин, яким властива певна предметна спрямованість, що охоплює одну або декілька процесуальних стадій, спрямованих на правовий результат.

Структурно процесуальне провадження включає: процесуальні правовідносини; правові процедури, які регулюють конкретні правовідносини; процесуальні акти, документи; стадії процесу; особливий суб'єктний склад, сукупність правових процедур, які застосовуються на кожній з цих стадій.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення складається із чотирьох стадій, з-поміж яких виокремлюють: порушення справи про адміністративне правопорушення, розгляд справи про адміністративне правопорушення і виконання постанови по справі. Ще одна стадія, перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення, є факультативною.

9. Аналіз норм адміністративного та адміністративно-процесуального права, що регламентують порядок і умови здійснення адміністративно-деліктного провадження свідчить про відсутність єдиного концептуального підходу в питаннях застосування та вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства. Ця ситуація породжує наукові дискусії в питаннях застосування права, конкуренцію правових норм, різну за своїм змістом практику застосування заходів адміністративної відповідальності. Забезпечення ефективності правового регулювання адміністративно-деліктного провадження, передбачає роботу над новим концептуальним підходом до правового регулювання, вдосконалення законотворчої діяльності, включаючи відомчий рівень і правозастосовну практику.

10. У контексті діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення особливе значення має визначення, наскільки результативні адміністративні стягнення, який вплив вони надають на свідомість і поведінку людей, бо без достовірних даних про ефективність адміністративних стягнення неможливо оптимізувати практику їх застосування, удосконалювати законодавство про адміністративну відповідальність.

Визначення ефективності адміністративних стягнень передбачає розгляд 1) поняття, 2) умов і 3) чинників ефективності названих засобів охорони правопорядку.

Поняття ефективності адміністративних стягнень включає в себе два елементи: 1) фактично досягнутий (реальний) результат застосування адміністративних стягнень і 2) мета, для досягнення якої були прийняті відповідні правові санкції. Отже, ефективність адміністративних стягнень у сфері охорони правопорядку виражається співвідношенням двох величин – результату застосування адміністративних стягнень і мети їх законодавчого встановлення.

11. У контексті підвищення довіри до органів публічної влади, з метою інформаційного забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, рішення за якими приймається у позасудовому порядку, більш доречним виглядає створення єдиної інформаційної бази про накладання адміністративних стягнень, яка містить не узагальнені кількісні показники адміністративної деліктності, а дані про правопорушників і призначені їм стягнень за аналогією Єдиного державного реєстру судових рішень.

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення, що вступив в дію в 1984 році і діє до теперішнього часу увібрав в себе не тільки різноманітні за змістом види адміністративних правопорушень, а й порізнному орієнтовані процесуальні положення, що встановлюють алгоритм провадження в адміністративному та судовому порядку.

Оцінюючи проблематику правового регулювання адміністративно-деліктного провадження, маючи на увазі теоретичну не розробленість і наявність прогалів Особливої частини законодавства про адміністративні

правопорушення, в чому зумовлено численні зміни та доповнення, видається, що назріла необхідність формування нової правової основи адміністративно-деліктного провадження. У перспективі цілком можлива та навіть бажана роздільна кодифікація адміністративно-матеріального і адміністративно-процесуального законодавства у вигляді самостійних кодексів;

При розробці нового Кодексу про адміністративні проступки, істотній переробці слід піддати процесуальну частину, доповнивши її детальною регламентацією адміністративних процедур. Цілком допустимо поява двох відносно самостійних частин, що регулюють адміністративно-юрисдикційне провадження і адміністративне судочинство в частині не врегульованій Кодексом адміністративного судочинства України. Нова редакція Кодексу, зокрема його Особлива частина, повинна містити переважний порядок притягнення до адміністративної відповідальності посадовими особами органів адміністративної юрисдикції. Однак з огляду на те, що окремі адміністративні стягнення є досить специфічними, і особи, уповноважені застосовувати такі покарання, повинні володіти глибокими знаннями в галузі адміністративного законодавства та відповідними повноваженнями в їх застосуванні, повністю виключати суддів з переліку суб'єктів адміністративної юрисдикції не доцільно. Однак, внесені пропозиції є можливо дискусійними та вимагають подальшого дослідження і обговорення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Козюренко Р. С. Захист прав людини в адміністративному судочинстві. *Митна справа*. 2012. № 5. Ч. 2. Кн. 1. С. 125–130.
2. Козюренко Р. С. Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття та класифікація. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2015. № 845. С. 94–99.
3. Козюренко Р. С. Адміністративна відповідальність за правопорушення пов'язані з корупцією. *Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. Зб. наук. праць з економічних та юридичних наук*. 2015. Вип. 12. С. 120–127.
4. Козюренко Р. С. Компетенція – основний елемент правового статусу суб'єкта адміністративно-деліктної юрисдикції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2017. № 874. С. 102–107. (наукометрична база *Index Copernicus*)
5. Козюренко Р. С. Зміст стадії розгляду та винесення постанови (рішення) у справі про адміністративне правопорушення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. Зб. наук. праць з економічних та юридичних наук*. 2016. Вип. 16. С. 89–95.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Козюренко Р. С. Адміністративне судочинство як основа демократизації суспільства та захисту прав людини. *Захист прав і свобод людини*

та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 25 квітня 2012 р.) Львів, 2012. С. 132–134.

7. Козюренко Р. С. Діяльність судів щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення в контексті євроінтеграції. *Правові, соціально-психологічні та інформаційні процеси державотворення в контексті євроінтеграції*: збірник тез науково-практичної конференції, (м. Львів, 8–9 лютого 2016 р.). Львів, 2016. С. 30–32.

8. Козюренко Р. Компетенція як складова правового статусу суду щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. *Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку*: збірник тез доповідей науково-практичного круглого столу (м. Львів, 29 лютого 2016 р.) Ч. 2. Львів, 2016. С. 46–49.

9. Козюренко Р. С. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері інформації. *ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні*: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Львів, 18 листопада 2016 р.) Львів, 2016. С. 89–92.

10. Козюренко Р. Адміністративно-процесуальна діяльність суду як органу, наділеного адміністративно-юрисдикційними повноваженнями. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави*: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Львів, 30 травня 2017 р.). Львів, 2017. С. 46–48.

АНОТАЦІЯ

Козюренко Р. С. Діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Львів, 2018.

У дисертації проведено комплексне дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Розглянуто теоретико-методологічні засади дослідження діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Проаналізовано загальні положення провадження у справах про адміністративні правопорушення судами.

Сформульовано пропозиції та рекомендації пов'язані з напрямками удосконалення діяльності судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, суддя, суд загальної юрисдикції, адміністративний процес, правосуддя, провадження у справах про адміністративні правопорушення.

АННОТАЦИЯ

Козюренко Р. С. Деятельность судов общей юрисдикции по рассмотрению дел об административных правонарушениях. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Национальный университет «Львовская политехника» Министерства образования и науки Украины, Львов, 2018.

В диссертации проведено комплексное исследование деятельности судов общей юрисдикции по рассмотрению дел об административных правонарушениях.

Рассмотрены теоретико-методологические основы исследования деятельности судов общей юрисдикции по рассмотрению дел об административных правонарушениях. Проанализированы общие положения производства по делам об административных правонарушениях судами.

Сформулированы предложения и рекомендации связанные с направлениями совершенствования деятельности судов общей юрисдикции по рассмотрению дел об административных правонарушениях.

Определено, что правовой статус субъекта административно-деликтной юрисдикции – это совокупность урегулированных нормами административно-деликтного законодательства правовых возможностей субъектов властных полномочий иметь права, обязанности и нести ответственность, обусловленные выполнением задач и функций по привлечению лиц к административной ответственности и применение административных взысканий за совершение последним административных правонарушений (деликтов).

Отмечается, что к особенностям подведомственности дел об административных правонарушениях относит скорость реагирования на правонарушения, то есть применение сокращенных сроков рассмотрения дел, и профилактическая направленность административно-деликтной юрисдикции. Обеспечить скорость реагирования на правонарушения возможно только при наличии широкой сети органов, которые компетентно и оперативно рассматривали дела об административных правонарушениях.

Из анализа содержания статьи 221 КУоАП сделан вывод, что к подведомственности районных (городских) судов законом отнесены дела об административных правонарушениях, в которых необходимо оперативное применение мер административной ответственности, а также дела, характеризующиеся повышенной степенью опасности и находящиеся на грани уголовно-наказуемыми деяниями. В то же время, к исключительной судебной подведомственности отнесено применение определенных видов административных взысканий, а также рассмотрение дел об административных правонарушениях, совершенных несовершеннолетними лицами в возрасте от шестнадцати до восемнадцати лет. При этом административно-деликт-

ные полномочия судов выходят за пределы статьи 221 КУоАП, ведь именно судам подведомственны дела о нарушении таможенных правил и дела о правонарушениях, связанных с коррупцией, также являются делами об административных правонарушениях.

Замечено, что в настоящее время нет единства среди ученых относительно места суда как органа правосудия в системе органов административно-деликтной юрисдикции, ими условно выделяются несколько концепций реформирования системы органов, уполномоченных рассматривать дела об административных правонарушениях, а также места и роли суда в системе этих органов. Зато в отдельных работах обосновывается концепция по не только сохранение судебной подведомственности дел об административных правонарушениях, но и расширение круга дел об административных правонарушениях, которые были бы отнесены к компетенции именно судебных органы.

Предложено нормативно закрепить критерии отнесения отдельных категорий административных деликтов к ведению именно судебные органы. К условиям применения судебной подведомственности дел об административных правонарушениях отнесено: 1) исключительная судебная подведомственность рассмотрения административных деликтов должна иметь место в случаях, когда объектом посягательства является жизнь или здоровье человека, или же административно-деликтное деяние посягает на важнейшие субъективные права человека; 2) судам должны быть подведомственны дела об административных правонарушениях, санкции за которые предусматривают ограничение личных прав граждан, предусмотренных Конституцией Украины, в частности как административное взыскание предусмотрено применение административного ареста, конфискация предмета, который был орудием совершения или непосредственным объектом совершения правонарушения; 3) во всех случаях совершения административного правонарушения несовершеннолетними лицами, дела должны рассматриваться исключительно судами; 4) судам могут быть подведомственны дела об административных правонарушениях, объектом которых являются общественные отношения, регулирование которых хотя и осуществляется государством, однако отсутствуют «специальные» государственные органы, наделенные контрольными и юрисдикционными полномочиями в этой сфере правоотношений; 5) суды вправе рассматривать дела, когда регулирование общественных отношений происходит с помощью норм особенной части КоАП и если в этой сфере отсутствует другое законодательное регулирование.

Указывается, что постановление о наложении административных взысканий характеризуется определенными социальными, юридическими и экономическими последствиями: социальные – воспитание граждан в духе соблюдения законов и уважения к правилам общежития; юридические – постановления являются обязательными для исполнения государственными

и общественными органами, предприятиями, учреждениями, организациями, должностными лицами и гражданами; экономические – принудительное лишение правонарушителя соответствующих материальных благ, взывания штрафов включено в доходную часть бюджетов различных уровней.

Отмечено, что направления совершенствования деятельности судов общей юрисдикции по рассмотрению дел об административных правонарушениях непосредственно связанные с совершенствованием законодательства, регламентирующего административную ответственность.

Ключевые слова: административное правонарушение, судья, суд общей юрисдикции, административный процесс, правосудие, производство по делам об административных правонарушениях.

SUMMARY

Kozyurenko R. S. Activities of courts of general jurisdiction in relation to cases of administrative violations. – Printed as a manuscript.

The thesis for a candidate of law degree on the specialty 12.00.07 – Administrative law and Process; Financial law; Informational law. – Polytechnic National University of Ministry of Education and Science of Ukraine, Lviv, 2018.

In the dissertation the complex investigation of activity of the courts of general jurisdiction concerning the consideration of cases on administrative violations has been carried out.

The theoretical and methodological principles of research of activity of courts of general jurisdiction concerning consideration of cases on administrative violations are considered. The general provisions of the proceedings in cases of administrative offenses by courts are analyzed.

The suggestions and recommendations related to the directions of improvement of the activity of courts of general jurisdiction concerning the consideration of cases of administrative violations are formulated.

Key words: administrative offense, judge, court of general jurisdiction, administrative process, justice, proceedings in cases of administrative offenses.

Підписано до друку 22.05.2018 р.
Формат 60×84/16.
Папір друкарський. Ум. друк. арк. 0,9.
Зам. № 182. Наклад 100 пр.

Видавництво «ПАІС»
Реєстраційне свідоцтво ДК № 3173 від 23 квітня 2008 р.
вул. Гребінки 5, оф. 1, м. Львів, 79007
тел.: (032) 255-49-00, (032) 261-24-15
e-mail: pais.druk@gmail.com; <http://www.pais.com.ua>